

فصلنامه رهیافت‌های نوین در مطالعات اسلامی

License Number: 85625 Article Cod: SH17K670202 ISSN-P: 2676-6442

نقش واسطه‌ای هوش معنوی در ارتباط سلامت روانی، شادکامی و

بهزیستی روانشناختی دانش آموزان پسر دبیرستان‌های ناحیه ۲ خرم آباد

(تاریخ دریافت ۱۴۰۲/۱۰/۱۵ تاریخ تصویب ۱۴۰۲/۱۲/۰۹)

مجتبی اسلامیان مژگان سلیمی چگنی^۱ اصغر میخک بیرانوند اکبر میخک بیرانوند

چکیده

هدف این پژوهش بررسی نقش واسطه‌ای هوش معنوی در ارتباط سلامت روانی، شادکامی و بهزیستی روانشناختی دانش آموزان پسر دبیرستان‌های ناحیه ۲ خرم آباد است. روش پژوهش همبستگی است. جامعه این پژوهش شامل: دانش آموزان پسر دبیرستان ناحیه ۲ خرم آباد به تعداد ۴۴۳۷ نفر است. نمونه‌گیری با توجه با جدول کرجسی و مروگان (۱۹۷۰) به تعداد ۳۵۱ نفر و با روش طبقه‌ای نسبی انتخاب شده‌اند. در این پژوهش از چهار پرسش‌نامه، سلامت روانی گلدبرگ (۲۰۱۴)، بهزیستی روانشناختی از پرسش‌نامه ریف (۲۰۱۲)، هوش معنوی از پرسش‌نامه لیندا ۲۰۱۱ شادکامی از پرسش‌نامه مارتین (۲۰۰۱)، استفاده شد. تمامی تحلیل‌ها از طریق نرم افزار SPSS ۱۹ و Smart PLS وارد شده و بر اساس نوع و هدف تحقیق، آزمون‌ها و تحلیل‌های آماری مناسب صورت پذیرفتند. یافته‌های مهم پژوهش حاکی از آن بود که: استنباط می‌شود که تمامی این فرضیات در سطح اطمینان ۰.۹۵ تأیید شده است. در رابطه با ضرایب مسیر قابل ذکر است که اگر این مقدار مثبت باشد بیانگر رابطه مثبت و مستقیم بین دو متغیر در هر فرضیه است

واژگان کلیدی: هوش معنوی، سلامت روانی، شادکامی، بهزیستی روانشناختی

^۱ نویسنده مسئول

مقدمه

آدمی از دیرباز در جستجوی شیوه های رسیدن به خوشبختی بوده است. وی همواره با این پرسش روبه رو بوده است که چه چیزی موجب خوشنودی او در زندگی می شود. سلامت یکی از نیازهای انسان و لازمه ی زندگی است. سلامت مفهوم، چند بعدی است که علاوه بر بیمار و ناتوان بودن، احساس شادکامی و بهزیستی رانیز در برمی گیرد (افرازی زاده، ۱۳۹۶: ۱۲۱). یکی از مفاهیم اصلی سلامت، بهزیستی است. مدل سلامت سه نوع بهزیستی هیجانی، بهزیستی روانشناختی^۱ و بهزیستی اجتماعی را با هم ترکیب کرده و مفهوم جامع و کامل از بهزیستی را هم که جنبه عاطفی (بهزیستی هیجانی)^۲ و هم جنبه کاربردی (بهزیستی روانشناختی و اجتماعی) و سلامت روانی را در بر می گیرد به وجود آورده اند. در دهه گذشته ریف^۳ و همکارانش (۱۹۸۹) الگوی بهزیستی روان شناختی یا بهداشت روانی مثبت را ارائه کردند. وجود شادی می تواند بر بسیاری از مسائل انسانی تأثیر بگذارد که یکی از این مسائل مهم، بهزیستی روان شناختی می باشد. بهزیستی روانشناختی به معنای قابلیت یافتن تمام استعداد های فرد است. بهزیستی روانشناختی، شامل دریافت های فرد از ارزیابی های میزان هماهنگی بین هدف های معین و ترسیم شده با پیامدهای عملکردی است که به رضایت درونی و نسبتاً پایدار در توالی زندگی منتهی می شود (باور، ۱۳۹۲: ۹۳). اگر افراد از سلامت روانی برخوردار باشند کارایی سازمان هم به مراتب افزایش میابد و موجب بهروری می شود. سلامت روانی^۴ لازمه حفظ و دوام عملکرد اجتماعی و تحصیلی افراد جامعه است. هرچه حوادث فشارزای زندگی و تحصیلی سبب افزایش مشکلات روانی خواهد شد و هر چه افراد بیشتر در معرض این فشارها باشند عملکرد ضعیف تری را نسبت به سایرین از خود نشان

^۱ Psychological well-being

^۲ Emotional well-being

^۳ Reef

^۴ mental health

میدهند(بولقان^۱، ۲۰۱۲). تعلیم و تربیت مسئولیتی است سنگین که بر دوش آموزش و پرورش هر کشوری نهاده شده، در این مسئولیت دوگانه یعنی تعلیم و تربیت کار بر روی دو بعد تن و روان می باشد و دست اندر کاران این علم در تلاش هستند که فرد را در هر دو بعد تربیت کنند(بوتن و ویلز^۲، ۲۰۰۵).

تأثیر شادکامی^۳ در رضایت از زندگی موضوعی قابل توجه است. شادمانی صرف نظر از چگونگی کسب آن می تواند سلامت جسمانی را بهبود بخشد، احساس امنیت فرد را تقویت نماید، قدرت تصمیم گیری و روحیه مشارکتی را افزایش دهد و بر میزان رضایت از زندگی بی افزاید. شواهد موجود گویای آنند که احساس شادکامی مولد انرژی، شور و نشاط و حرکت و پویایی است و همچون سپری می تواند آدمی را در برابر استرس ها و مشکلات محافظت و سلامت روانی او را تضمین کند. شادکامی حالتی ذهنی یا احساسی است که ویژگی آن خرسندی، عشق، رضایت، لذت و خوشی است. شادکامی یکی از موضوعات اساسی زندگی انسان است، آنقدر که سازمان بهداشت جهانی تاکید خیلی زیادی بر شادکامی به عنوان یکی از مولفه های سلامت انسان دارد(شکیبا، ۱۳۹۵: ۳۹).

ارسطو معتقد است بالاترین سطح شادکامی، شادکامی برآمده از معنویت^۴ است. اهمیت معنویت و رشد معنوی در انسان، در چند دهه ی گذشته به صورتی روز افزون توجه روانشناسان و متخصصان بهداشت روانی را به خود جلب کرده است. پیشرفت علم روانشناسی از یک سو و ماهیت پویا و پیچیدگی جوامع نوین از سوی دیگر، باعث شده است که نیازهای معنوی بشر در برابر خواسته ها و نیازهای مادی قد علم کنند و اهمیت بیشتری یابند. به طوری که سازمان بهداشت جهانی در

^۱ Bulgan

^۲ Boughton and Wells

^۳ happiness

^۴ spirituality

تعریف ابعاد وجودی انسان، به ابعاد جسمانی، روانی، اجتماعی و معنوی اشاره می کند و بعد چهارم یعنی، بعد معنوی را در رشد و تکامل انسان مطرح می سازد. اما علی رغم تاکید روز افزون دانشمندان بر بعد معنوی رشد انسان، هنوز تعریف واحدی که دربرگیرنده تمامیت معنویت باشد، ارائه نشده است. معنویت یکی از نیازهای درونی انسان است که برخی صاحب نظران آن را متضمن بالاترین سطوح زمینه های رشد شناختی، اخلاقی، عاطفی و فردی می دانند. هوش معنوی بیانگر مجموعه ای از توانایی ها و ظرفیت ها و منابع معنوی است که کاربرد آنها موجب افزایش انطباق پذیری و در نتیجه سلامت روان افراد می شود. هوش معنوی به عنوان نوعی هوش غایی که مسائل معنایی و ارزشی را نشان می دهد و ظرفیت های سازگاری روانی را در بر می گیرد، بر جنبه های غیرمادی و غیر جبری بنا شده و در برگیرنده منابع معنوی، ارزش ها و ویژگی هایی است که عملکرد و تندرستی روزانه را افزایش می دهد (صادقی گوغری، ۱۳۸۵: ۱۳۳). سلیمی چگنی (۱۳۹۸) در پژوهشی تحت عنوان شناسایی تاثیر رهبری مبتنی بر قلب ها بر بهزیستی روان شناختی با میانجی گری مثبت اندیشی دبیران مدارس متوسطه خرم آباد دریافت که رهبری مبتنی بر قلب از طریق مثبت اندیشی بر بهزیستی روان شناختی، تاثیر مثبت و معناداری دارد. و متغیر مستقل از طریق میانجی بر وابسته تاثیر دارد و میزان این تاثیر برابر با ۰/۲۹۶ درصد میباشد

بشارت (۱۳۹۷) در پژوهشی تحت عنوان پیشبینی بهزیستی روانشناختی سالمندان براساس توان مدیریت استرس و حمایت اجتماعی، دریافتند: متغیرهای حمایت اجتماعی و مدیریت استرس می توانند متغیر بهزیستی روانشناختی در سالمندان را پیشبینی کنند. آندرسون^۱ (۲۰۱۴) به بررسی آمادگی بدنی بر سلامت روانی و سازگاری رابطه ای پرداختند. آنان دریافتند آمادگی بدنی بالا اثرات دراز مدتی بر سلامت روانی و سازگاری افراد دارد و هرچه میزان آمادگی بدنی افراد بیشتر

^۱ Anderson

باشد سلامت روانی آنها مستحکم‌تر است و بهتر می‌توانند بر محیط منطبق شوند. ریف^۱ (۲۰۰۹) در پژوهشی تحت عنوان تعیین میزان سلامت روانی بر پیشرفت تحصیلی به این نتیجه رسید که دانش آموزانی که رفتارهای ضداجتماعی بیشتری دارند، و سلامت روانی آنها کمتر است، سطح پیشرفت تحصیلی کمتری دارند و در خطر بیشتری برای مواجهه و سوء مصرف مواد و الکل قرار دارند.

طبق مطالب فوق هوش معنوی می‌تواند زندگی معنوی را با زندگی بیرونی یکپارچه نماید. و باعث شادی و شادکامی و بهبود کیفیت زندگی گردد. افراد دارای هوش معنوی بدون شک از روانشناختی افراد سالمی هستند. از آنجا که مفهوم سلامت بخش اعظمی از زندگی ما را تحت تاثیر قرار می‌دهد و شادی و شادکامی نقش بسزایی در بهزیستی روانشناختی را ایفا میکند میزان اهمیت این موضوع باعث شده است که مسئله اصلی پژوهش آیا نقش واسطه‌ای هوش معنوی در ارتباط سلامت روانی، شادکامی و بهزیستی روانشناختی تاثیر دارد؟

• اهداف پژوهش

هدف اصلی:

۱- بررسی نقش واسطه‌ای هوش معنوی در ارتباط سلامت روانی، شادکامی و بهزیستی روانشناختی دانش آموزان پسر دبیرستان ناحیه ۲ خرم‌آباد

اهداف فرعی:

بررسی سلامت روانی از طریق هوش معنوی بر بهزیستی روانشناختی .

بررسی شادکامی از طریق هوش معنوی بر بهزیستی روانشناختی .

بررسی سلامت روانی بر هوش معنوی .

بررسی شادکامی بر هوش معنوی .

بررسی هوش معنوی بر بهزیستی روانشناختی

● فرضیه های پژوهش

فرضیه اصلی

نقش واسطه ای هوش معنوی در ارتباط سلامت روانی، شادکامی و بهزیستی روانشناختی تاثیر دارد

فرضیات فرعی

سلامت روانی از طریق هوش معنوی بر بهزیستی روانشناختی تاثیر دارد

شادکامی از طریق هوش معنوی بر بهزیستی روانشناختی تاثیر دارد

سلامت روانی بر هوش معنوی تاثیر دارد

شادکامی بر هوش معنوی تاثیر دارد

هوش معنوی بر بهزیستی روانشناختی تاثیر دارد.

بخش اول: جامعه و نمونه پژوهش

جامعه: دانش آموزان پسر دبیرستان ناحیه ۲ خرم آباد به تعداد ۴۴۳۷

نمونه: نمونه گیری با توجه به جدول کرجسی و مورگان و با روش طبقه ای نسبی ۳۵۱ نفر انتخاب شدند زیرا جامعه هدف پژوهش، دارای ساخت ناهمگن و نامتجانس هستند.

بخش دوم: روش پژوهش

این تحقیق به این دلیل کاربردی است که از نتایج طرح برای بهبود عملکرد مدارس استفاده می‌شود. و به این دلیل توصیفی است که مطالعه وضعیت موجود شهر خرم آباد مد نظر است. و از آن جهت که درصدد مشخص کردن روابط بین متغیرها است. پژوهش از نوع همبستگی می‌باشد. حال چون به بررسی تاثیر این روابط می‌پردازد از نوع معادلات ساختاری است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها با نرم افزارهای SPSS و Smart PLS استفاده می‌شود.

بخش سوم: روش تجزیه و تحلیل داده ها

در این پژوهش جهت نشان دادن برخی مشخصات آزمودنی‌ها و همچنین برای انجام تحلیل‌های مقدماتی میانگین، انحراف معیار همبستگی و غیره از آمار توصیفی استفاده شد. آمار استنباطی: از مون‌های میانگین و انحراف معیار و از از مون‌های نرمالیتی و ضریب همبستگی استفاده می‌گردد همچنین برای بررسی نقش میانجی از از مون سوبل استفاده خواهد شد به این ترتیب برای ارزیابی برازندگی الگوی پیشنهادی بررسی روابط متغیرها از الگو یابی معادلات ساختاری PLS استفاده شد. تمامی تحلیل‌ها از طریق نرم افزار SPSS نسخه ۲۲ و Smart PLS استفاده شد.

بخش چهارم: یافته های پژوهش

فرضیه اصلی: بین مدیریت دانش بر بهسازی منابع انسانی، سرمایه اجتماعی، بهره‌وری کارکنان با میانجی‌گری افزایش کارکنان رابطه معناداری وجود دارد.

نتیجه	معناداری	ضریب مسیر	فرضیه
تائید	۳.۷۴	۰.۰۹۹	فرضیه اصلی: بین مدیریت دانش بر بهسازی منابع انسانی، سرمایه اجتماعی، بهره‌وری کارکنان با میانجی‌گری افزایش کارکنان رابطه معناداری وجود دارد.

عدد معناداری بین مدیریت دانش بر بهسازی منابع انسانی، سرمایه اجتماعی، بهره‌وری کارکنان با میانجی‌گری افزایش کارکنان رابطه معناداری وجود دارد. با توجه به داده‌های همان‌گونه که بیان شده است، اگر مقدار t آماری برای یک رابطه و فرضیه بالاتر از ۱.۹۶ باشد، فرضیه تائید می‌شود. و از آنجایی که این مقدار برای تمامی فرضیه‌های موجود در این پژوهش بالاتر از ۱.۹۶ می‌باشد، می‌توان بیان کرد تمامی این فرضیات در سطح اطمینان ۰.۹۵ تائید شده است. در رابطه با ضرایب مسیر قابل ذکر است که اگر این مقدار مثبت باشد بیانگر رابطه مثبت و مستقیم بین دو متغیر در هر فرضیه است

۱. فرضیه فرعی: بین مدیریت دانش و بهسازی منابع انسانی رابطه معناداری وجود دارد.

جدول ضریب مسیر و حالت معناداری

متغیر مستقل	متغیر وابسته	نوع فرضیه	ضریب مسیر	آماره t	سطح معناداری	نتیجه آزمون
مدیریت دانش	بهسازی منابع انسانی	فرعی	۰.۶۲	۷.۱۷	۰/۰۰۰	تائید فرضیه

براساس نتایج جدول نتایج بار عاملی بین مدیریت دانش و بهسازی منابع انسانی رابطه معناداری وجود دارد ۰.۶۲ به دست آمده که رابطه مستقیم وجود دارد که مقدار بالایی است مقدار معناداری کوچک تر از سطح خطاست و آماره t نیز ۷.۱۷ محاسبه شده است که بزرگتر از مقدار بحرانی ۱.۹۶ است؛ بین مدیریت دانش و بهسازی منابع انسانی رابطه معناداری وجود دارد. بنابراین فرضیه اول تأیید می شود.

فرضیه فرعی ۲: بین مدیریت دانش بر سرمایه اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد.

جدول ضریب مسیر و حالت معناداری

نتیجه آزمون	سطح معنی داری	t	ضریب مسیر	نوع فرضیه	متغیر وابسته	متغیر مستقل
تأیید فرضیه	۰/۰۰۰	۶.۰۲	۰.۵۵	فرعی	سرمایه اجتماعی	مدیریت دانش

نتایج جدول نتایج بار عاملی استاندارد: بین مدیریت دانش بر سرمایه اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد. ۰.۵۵ به دست آمده که رابطه مستقیم وجود دارد که مقدار بالایی است مقدار معناداری کوچک تر از سطح خطاست و آماره t نیز ۶.۰۲ محاسبه شده است که بزرگتر از مقدار بحرانی ۱.۹۶ است؛ بین مدیریت دانش بر سرمایه اجتماعی رابطه معناداری وجود دارد. بنابراین فرضیه فرعی دوم تأیید می شود

فرضیه فرعی ۳: بین مدیریت دانش بر بهره‌وری کارکنان رابطه معناداری وجود دارد.

جدول ضریب مسیر و حالت معناداری

متغیر مستقل	متغیر وابسته	نوع فرضیه	ضریب مسیر	t	سطح معنی داری	نتیجه آزمون
مدیریت دانش	بهره‌وری کارکنان	فرعی	۰.۳۹	۳.۹۰	۰/۰۰۰	تأیید فرضیه

نتایج جدول نتایج بار عاملی استاندارد بین مدیریت دانش بر بهره‌وری کارکنان رابطه معناداری ۰.۳۹ وجود دارد به دست آمده که رابطه مستقیم وجود دارد که مقدار بالایی است مقدار معناداری کوچک‌تر از سطح خطاست و آماره t ۳.۹۰ محاسبه شده است که بزرگتر از مقدار بحرانی ۱.۹۶ است؛ بین مدیریت دانش بر بهره‌وری کارکنان رابطه معناداری وجود دارد. بنابراین فرضیه فرعی سوم تأیید می‌شود.

فرضیه فرعی ۴: بین مدیریت دانش بر افزایش کارایی رابطه معناداری وجود دارد.

جدول ضریب مسیر و حالت معناداری

نتیجه آزمون	سطح معنی داری	t	ضریب مسیر	نوع فرضیه	متغیر وابسته	متغیر مستقل
تائید فرضیه	۰/۰۰۰	۴.۰۱	۰.۴۰	فرعی	افزایش کارایی	مدیریت دانش

نتایج جدول نتایج بار عاملی استاندارد بین مدیریت دانش بر افزایش کارایی رابطه معناداری وجود دارد ۰.۴۰ به دست آمده که رابطه مستقیم وجود دارد که مقدار بالایی است مقدار معناداری کوچک تر از سطح خطاست و آماره $t_{4.01}$ محاسبه شده است که بزرگتر از مقدار بحرانی ۱.۹۶ است؛ بین مدیریت دانش بر افزایش کارایی رابطه معناداری وجود دارد... بنابراین فرضیه فرعی چهارم تائید می شود

• آزمون سوبل

نتایج آزمون سوبل: فرضیه اصلی: بین مدیریت دانش بر بهسازی منابع انسانی، سرمایه اجتماعی، بهره‌وری کارکنان با میانجی‌گری افزایش کارکنان رابطه معناداری وجود دارد. $(0.098 = 0.38 \times)$
(۰.۲۶)

$$Z - \text{Value} = \frac{a \times b}{\sqrt{(b^2 \times s_a^2) + (a^2 \times s_b^2) + (s_a^2 \times s_b^2)}}$$

در این رابطه a مقدار ضریب مسیر میان متغیر مستقل و میانجی، b مقدار ضریب مسیر میان متغیر میانجی و وابسته، s_a خطای استاندارد مربوط به مسیر میان متغیر مستقل، و میانجی و s_b خطای استاندارد مربوط به مسیر میان متغیر میانجی و وابسته می باشد. مقادیر مربوط به a ، b ، s_a ، s_b به ترتیب برابر با (۰.۲۶، ۰.۳۸، ۰.۰۶۰، ۰.۰۵۶) است. با قرار دادن اعداد در فرمول مقدار معناداری ۳.۷۴ به دست می آید. با توجه به اینکه قدر مطلق Z-Value حاصل از آزمون سوبل بیشتر از ۱.۹۶ است.

پیشنهادهای

بهرتر است در دانشگاه ها با استفاده از پرسش نامه شخصیتی، نوع راهبرد های مقابله ای مشخص گردد و سپس با آموزش های مهارت حل مسئله، کنترل هیجانی در پایین آوردن فشار روانی و بالا بردن سلامت روانی دانشجویان همت گماشته شود.

بهرتر است قبل از ورود به دانشگاه و بازار کار از پرسش نامه مدیریت دانش به منظور تعیین ویژگی های بهره‌وری کارکنان به منظور انتخاب مناسب و درست رشته تحصیلی و شغل استفاده گردد. تا شاهد بازدهی بیشتر در محیط های دانشگاهی و بازار کار باشیم.

منابع و مآخذ

الف) منابع فارسی

- سلیمی چگنی، م (۱۳۹۸) شناسایی تاثیر رهبری مبتنی بر قلب ها بر بهزیستی روان شناختی با میانجی گری مثبت اندیشی دبیران مدارس متوسطه خرم آباد پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه لرستان.
- بشارت، م. (۱۳۹۷) رابطه نارسایی هیجانی با اضطراب افسردگی، درماندگی روان شناختی و بهزیستی روان شناختی. فصلنامه علمی و پژوهشی دانشگاه تبریز. سال سوم. شماره ۱۰.
- مرادی، ع. (۱۳۸۸) بررسی ارتباط خوش بینی با بهزیستی روان شناختی شناختی و سبک های مقابله ای در دانشجویان، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده روان شناسی دانشگاه سمنان.
- مشهدی فراهانی، م، عرب بیگی، ع (۱۳۹۶) بهداشت روانی. تهران. انتشارات وانا
- حیدری، ع، نداف، س، اسدزاده، ن، برات پور، و (۱۳۸۷) روان شناسی سلامت. تهران. انتشارات کنکاش
- ناصری، ف (۱۳۸۹). هوش معنوی و مقیاس های سنجش ان. تهران انتشارات آوای نور
- افرازی زاده، س (۱۳۹۶). بهزیستی روانشناختی - با تاکید بر عزت نفس و باورهای فراشناخت. تهران. انتشارات آگاه
- باور، ف (۱۳۹۲) بهزیستی روانشناختی: رابطه ان با طرحواره و شخصیت، نظریه و پژوهش. تهران انتشارات دار الفکر
- شکیبا، ف (۱۳۹۵) کلید طلایی شادکامی و کامیابی. تهران، نشر نی
- صادقی گوغری، ا (۱۳۸۵) هوش معنوی و سلامت سازمانی در نظام. تهران انتشارات آگاه

- پاکدامن، ی (۱۳۹۶) بررسی رابطه سبک زندگی با شادکامی و بهزیستی معنوی جانبازان متاهل استان هرمزگان. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی
- رجبی، ک (۱۳۹۳) بررسی رابطه هوش معنوی و هوش هیجانی با شادکامی. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه لرستان
- پور سردار، م (۱۳۹۱) تاثیر خوش بینی بر سلامت روانی و رضایت از زندگی. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرو دشت

ب) منابع لاتین

- Ryff CD (۱۹۸۹), Keyes CL. The structure of psychological well-being revisited. J Perso and Soci Psych ۱۹۸۹; ۶۹: ۷۱۹-
- Klassen, R.M., Krawchuk, L.L., & Rajani, S. (۲۰۱۷). Academic procrastination of undergraduates: Low self-efficacy to self-regulate predicts higher levels of procrastination. Contemporary Educational Psychology ۳۳ (۲۰۰۸) ۹۱۵-۹۳۱.
- Bolier, L; Haverman, M.; Westerhof, G. J.; Riper, H.; Smit, F. and Bohlmeijer, E. (۲۰۰۹) "Positive psychology interventions: A meta-analysis of randomized controlled studies" BMC Public Health, ۱۳ (۱۱۹), ۲۰-۲.
- Bolghan, M, Ghofrani F, Abde- Khodaei MS. (۲۰۱۲). study of The spirituals intelligence Role in predicting university students, Quality of life .J Relyi health. [Epub ahead of print]. PMID
- Butoon, H., & Wells, A. (۲۰۱۱). Metacognition, memory disorganization, and rumination in posttraumatic stress symptoms. J Anx Dis. ۲۴: ۳۱۸-۳۲۵.

- Oka, K. (۲۰۰۸). A person-oriented approach to sport and school burnout in adolescent student-athletes: The role of individual and parental. *Psychology of Sport and Exercise*, ۲۸, ۵۸-۶۷.